

I N F O B R O C H U R E

RISICO- PLANTEN VOOR PAARDEN

Download de brochure via de
website www.opeengoeiwei.be

**VOOR-
KOMEN
IS BETER
DAN
GE-
NEZEN**

L

Als je paarden hebt is het heel erg belangrijk dat je weet welke planten, bomen en struiken giftig zijn voor paarden. In de weide of tijdens een buitenrit moet je goed opletten waar je paard wel en niet aan knabbelt.

Ook als je zo nu en dan wat takken wil voeren, is kennis van deze planten van groot belang! En of je paard last heeft na het eten van bepaalde planten hangt van zoveel meer af dan alleen de plant op zich.

Giftige planten hebben doorgaans een onaangename smaak en/of geur waardoor paarden ze niet snel eten. De smaak en geur van planten kan verminderen na hakselen, drogen (hooi) of inkuilen. Daardoor kan een paard giftige planten zoals bijvoorbeeld vingerhoedskruid in het hooi moeilijker onderscheiden. Hierdoor kunnen grote porties giftige plantdelen vrijwel onopgemerkt worden opgegeten.

Jonge paarden of paarden die lange tijd op stal hebben gestaan, zijn minder kieskeurig en eten sneller per ongeluk een giftige plant. Ook gebeurt het soms dat diepgewortelde giftige planten mooi groen blijven tijdens droogte, zeker als ze in de buurt van water staan. Sommige paarden kunnen de verleiding van dit groene plukje tussen het droge gras niet weerstaan en eten het op. Ook onvoldoende gras in een weide kan ervoor zorgen dat een paard noodgedwongen giftige planten(delen) eet.

De giftigheid van planten wordt bepaald door de giftige bestanddelen. De aard en schadelijkheid van deze giftige stoffen kunnen voor elke plantensoort variëren, evenals hun aanwezigheid in de plant.

Bij bepaalde soorten komen de toxische producten in de gehele plant voor; bij andere zijn zij geconcentreerd in één of meerdere organen (bijvoorbeeld bessen, bladeren wortels). De giftigheid van een plant is ook afhankelijk van haar standplaats (o.a. de hoogte), klimaatfactoren (zoals licht, warmte, vochtigheid), groeiseizoen, bodemsoort, bemesting, plantenvariëteit en ouderdom. Boterbloemen verliezen bijvoorbeeld hun bittere smaak in een natte herfst maar ze blijven wel giftig.

Wat de gevoeligheid van mens of dier betreft, spelen heel wat factoren een rol. De leeftijd is belangrijk. De gevoeligheid verschilt ook van individu tot individu. De toestand van het giftige plantenmateriaal (gedroogd, gekookt, gekauwd, geplet, als thee) is eveneens belangrijk: sommige stoffen komen pas vrij na kauwen of pletten terwijl andere na koken, verhitten of drogen juist ongevaarlijk worden.

Of giftige planten in de praktijk ook werkelijk gevaar zullen opleveren, is in veel gevallen afhankelijk van hun smaak en geur. Scherp smakende, verse boterbloemen bijvoorbeeld worden doorgaans niet in grote hoeveelheden gegeten. Veel hangt ten slotte af van de dosis gif. 'Alle stoffen zijn gif, en geen enkele is zonder gif. Alleen de dosis bepaalt of een stof geen gif is'. – Zwitserse geneesheer-chemist Theophrastus Bombastus von Hohenheim (1493-1541). Vele giftige stoffen bezitten een geneeskrachtige werking indien zij in minieme (therapeutische) doses worden toegediend.

L

7

**WAN-
NEER
IS EEN
PLANT
GIFTIG?**

TIPS

- Let op voor planten die in de winter groen blijven, ze zijn meestal giftig.
- Taxus en Jacobskruiskruid zijn in België de belangrijkste gifplanten voor paarden!
- Zorg ervoor dat je hooi koopt van een betrouwbare locatie. Ga indien mogelijk zelf op de te hooien weides kijken of er giftige planten staan vooraleer er gehooid wordt.
- Eiken- of beukenbomen langsheen een weide zijn geen enkel probleem als je in de herfst de zone kan uitrasteren waar eikels en beukennootjes massaal op de grond kunnen vallen.
- Waarschuw altijd een dierenarts bij een vermoeden van vergiftiging.
- Zorg ervoor dat je paard altijd over voldoende voedsel en water beschikt.

Risicoplanten zijn planten waarvan het innemen van een hoeveelheid zaad, wortel, blad, stengel, vrucht of sap inwendig of uitwendig schade kan toebrengen aan een organisme.”

LIJST VAN RISICO-PLANTEN

In de bijgevoegde plantenlijst vind je de risicoplanten voor paarden terug. De lijst is niet compleet, maar toont de meest voorkomende planten in en om de wei. Gezien de grote variatie in zowel streekeigen als in exotische planten die in Vlaanderen voorkomen, is het onmogelijk om een sluitend totaaloverzicht te geven van planten(onderdelen) die mogelijk giftig zijn voor paarden. Voor een uitgebreide beschrijving van de planten, de giftige plantendelen, -bestanddelen en symptomen verwijzen we naar de het boek

“Risicoplanten voor dieren van prof. dr. Marcel De Cleene, 2015, Academia Press Gent.”

Met deze lijst willen we geen angst aanjagen. Het is niet de bedoeling dat paardeneigenaars na het raadplegen van deze lijst alle planten die vermeld worden systematisch uit de wei gaan verwijderen.

Voor een vergiftiging is vaak meer nodig dan enkel de aanwezigheid van een plant op zich.

LEGENDE

Zwak giftig, vergiftigingssymptomen na het opeten van een massa plantenmateriaal.

Giftig, vergiftigingssymptomen na het opeten van een grote hoeveelheid plantenmateriaal.

Sterk giftig, vergiftigingssymptomen na het opeten van een kleine hoeveelheid plantenmateriaal.

Bijzonder giftig, vergiftigingssymptomen na het opeten van een geringe hoeveelheid plantenmateriaal.

Vermeende, minder gedocumenteerde of controversiële gifplanten.

Verdacht giftig.

Klik op de Nederlandse naam van de plant voor meer informatie.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Mate van giftigheid
Aardappel	Solanum tuberosum	☠☠
Acacia (witte)	Robinia Pseudoacacia	☠☠☠
Adelaarsvaren	Pteridium aquilinum	☠☠☠
Amerikaanse vogelkers	Prunus serotina	☠
Aronskelksoorten	Arum spp.	☠☠☠
Bamboesoorten	Bambusa spp.	☠
Bastaardklaver	Trifolium hybridum	☠☠
Beuk (beukenootjes)	Fagus sylvatica	☠☠
Biggenkruidsoorten	Hypochaeris spp.	🔍
Bilzekruid	Hyoscyamus niger	☠☠☠
Bingelkruidsoorten	Mercurialis spp.	☠☠
Bitterzoet	Solanum dulcamara	☠☠
Blauwalgen, blauwwieren	Cyanobacteria	☠☠☠
Blauwe regen	Wisteria	☠
Boekweit	Fagopyrum esculentum	☠☠
Bolderik	Agrostemma githago	☠☠
Boon	Phaseolus vulgaris	☠☠
Bosanemooon	Anemone nemorosa	☠
Boterbloemsoorten	Ranunculus spp.	☠☠
Buxus (palmboompje)	Buxus sempervirens	☠☠
Doornappel	Datura stramonium	☠☠☠
Dotterbloem	Caltha palustris	☠
Eenbes	Paris quadrifolia	☠
Eiksoorten	Quercus spp.	☠☠
Europese vogelkers	Prunus padus	☠
Galega	Galega officinalis	☠☠
Gelderse roos	Viburnum opulus	❓
Gele lis	Iris pseudacorus	☠
Gevlekte scheerling	Conium maculatum	☠☠☠
Gewone bereklauw	Heracleum sphondylium	❓
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus	☠☠
Gouden regen	Laburnum anagyroides	☠☠☠
Guichelheil	Anagallis arvensis	☠
Haagliguster	Ligustrum ovalifolium	☠
Heermoes	Equisetum arvense	☠
Heggenrank	Bryonia dioica	☠☠☠
Hennep	Cannabis sativum	☠
Herfsttijlloos	Colchicum autumnale	☠☠☠
Herik	Sinapis arvensis	☠
Hondsdrif	Glechoma hederacea	☠☠
Hondspeterselie	Aethusa cynapium	☠
Honingklaversoorten	Melilotus spp.	☠☠
Hulst	Ilex aquifolium	☠☠

Nederlandse naam	Latijnse naam	Mate van giftigheid
Hyacint	Hyacinthus orientalis	
Jacobskruiskruid	Senecio jacobaea	
Jeneverbessoorten	Juniperus spp.	
Karmozijnbes	Phytolacca americana	
Klaproos	Papaver rhoeas	
Klein hoefblad	Tussilago farfara	 ?
Klimop	Hedera helix	
Klokbilzekruid	Scopolia carniolica	
Knopherik	Raphanus raphanistrum	
Koolzaad	brassica napus	
Krokussoorten	Crocus spp.	
Kruiskruidsoorten	Jacobaea/Senecio spp.	
Lathyrussoorten	Lathyrus spp.	
Laurierkers	Prunus laurocerasus	
Lelietje-van-dalen (meiklokje)	Convallaria majalis	
Lepelboomsoorten	Kalmia spp.	
Levensboomsoorten	Thuja spp.	
Lidrus	Equisetum palustre	
Looksoorten	Allium spp.	
Lupinesoorten	Lupinus spp.	
Mannetjesvaren	Dryopteris filix-mas	
Maretak	Viscum album	
Mierikswortel	Armoracia rusticana	 ?
Monnikskapsoorten	Aconitum spp.	
Muntsoorten	Mentha spp.	 ?
Narcis	Narcissus spp.	
Nieskruidsoorten	Helleborus spp.	
Oleander	Nerium oleander	
Paardenkastanjesoorten	Aesculus spp.	
Paardenstaartsoorten	Equisetum spp.	
Paternosterboontje	Abrus precatorius	
Peperboompje	Daphne mezereum	
Pijpbloem	Aristolochia clematitis	 ?
Pompoen	Cucurbita pepo	 ?
Prei	Allium porrum	
Raapzaad	Brassica rapa	
Rabarber	Rheum spp.	
Reukerwt	Lathyrus odoratus	
Reuzenbereklauw	Heracleum mantegazzianum	 ?
Reuzenpaardenstaart	Equisetum telmateia	
Ridderspoorsoorten	Delphinium spp.	
Rode kamperfoelie	Lonicera xylosteum	 ?
Rode klaver	Trifolium pratense	
Rhododendron- en azaleasoorten	Rhododendrom spp.	

Nederlandse naam	Latijnse naam	Mate van giftigheid
Rotsheide (pieris)	Pieris japonica	☠☠
Salomonszegelsoorten	polygonatum spp.	☠
Sering	Syringa vulgaris	☠?
Sint-Janskruid	Hypericum perforatum	☠
Slangenkruid	Echium vulgare	☠?
Slangenwortel	Calla palustris	☠
Smeerwortel	Symphytum officinale	☠?
Sneeuwbes	Symphoricarpos albus	☠?
Sneeuwkllokje	Galanthus nivalis	☠?
Soja	Glycine max	☠☠
Sparrensoorten	Picea spp.	☠?
Sporkehout	Frangula alnus	☠☠
Stinkende gouwe	Chelidonium majus	☠☠
Tabaksoorten	nicotiana spp.	☠☠☠
Taxus (venijnboom)	Taxus baccata	☠☠☠
Tomatenplant	Solanum lycopersicum	☠☠
Torkruidsoorten	Oenanthe spp.	☠☠
Tulpen	Tulipa spp.	☠?
Ui	Allium cepa	☠
Veldhondstong	Cynoglossum officinale	☠☠☠
Vingerhoedskruid	Digitalis purpurea	☠☠☠
Vlas, lijnzaad	Linum usitatissimum	☠☠☠
Vliersoorten	Sambucus spp.	☠
Vogelmelksoorten	Ornithogalum spp.	☠?
Walnoot of okkernoot	Juglans regia	☠☠
Waterscheerling	Cicuta virosa	☠☠☠
Wikkesoorten	Vicia spp.	☠☠
Wilde akelei	Aquilegia vulgaris	☠?
Wilde kardinaalsmuts	Euonymus europaeus	☠☠
Wilde liguster	Ligustrum vulgare	☠
Wilde lijsterbes	Sorbus aucuparia	☠?
Wilde ridderspoor	Consolida regalis	☠☠☠
Witte klaver	Trifolium repens	☠
Witte mosterd	Sinapis alba	☠
Wolfskers	Atropa belladonna	☠☠☠
Wolfsmelksoorten	Euphorbia spp.	☠☠
Wollige sneeuwbal	Viburnum lantana	☠?
Wonderboom	Ricinus communis	☠☠☠
Zilverschoon	Potentilla anserina	☠?
Zuringsoorten	Rumex spp.	☠
Zuurbes	Berberis vulgaris	☠?
Zwarte mosterd	Brassica nigra	☠
Zwarte nachtschade	Solanum nigrum	☠☠
Zwarte walnoot	Juglans nigra	☠☠

ENKELE GIFTIGE PLANTEN UIT- GELICHT ...

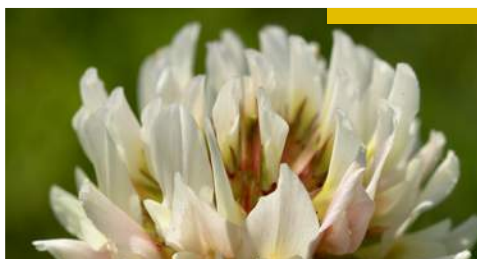
SINT-JANSKRUID

Vergiftiging treedt op na inname van de plant en blootstelling aan de zon.

BEUKENNOOTJES

Bladeren van Beuk zijn weinig toxisch. De beukenootjes zijn giftig.

WITTE KLAVER

Witte en Rode klaver leiden zelden tot vergiftigingen.

ZOMEREIK

Vooraf jonge bladeren en groene eikels zijn giftig.

GEWONE VLIER

Zelden vergiftiging omdat dieren de plant mijden omwille van de onaangename geur.

WILDE KARDINAALSMUTS

Vooraf de zaden, de bladeren en de bast zijn giftig. De bladeren zijn in de zomer giftiger dan in de herfst.

VINGERHOEDSKRUID

Vooral de zaden en de bladeren (giftiger voor de bloei dan erna) zijn giftig. In de namiddag is het gifgehalte groter dan in de voormiddag.

JACOBSKRUID

Is één van de belangrijkste giftige planten in België.

HONSDRAF

Paarden worden zelden vergiftigd door Hondsdraf als ze voldoende te eten hebben.

PAARDENKASTANJE

Bij inname van 1% van hun lichaamsgewicht aan plantenmateriaal kunnen zware vergiftigingen ontstaan.

WIKKE

Vooral de zaden zijn giftig.

OKKERNOOT

De bolsters en het kernhout zijn giftig. 5-20% schavelingen in het stalstrooisel kan leiden tot vergiftiging.

HONINGKLAVER

Verse honingklavers zijn ongevaarlijk. Honingklavers in vochtig hooi kunnen gevaarlijk zijn.

‘Samen op een Goei Wei’ is een PDPO- project op initiatief van het Regionaal Landschap Lage Kempen vzw met steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

Doel van het project is het versterken van de omgevingskwaliteit bij paardenhouders, wat ook het paardenwelzijn bevordert. De focus ligt op innovatief weidebeheer en natuurlijk bodemherstel tegen gronduitputting, verzuring, een éénzijdig en te rijk grasaanbod en een verstoorde bodembalans. Maar ook via aanplantingen van eetbare hagen en bomen, paardengericht weidebeheer, herstel van waterhuishouding, wegnemen van verrommeling en creatief ruimtegebruik worden biodiversiteit en paardengezondheid samen verhoogd.

Meer info over het project en een lijst met wenselijke planten voor paardenweides vind je op: www.opeengoeiwei.be

Volg ons ook op Facebook.

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

